

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON
OPĆINA JABLANICA

**IZVJEŠTAJ O OSTVARENJU GODIŠNJEG PLANA IMPLEMENTACIJE
STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE JABLANICA ZA 2016. GODINU**

Jablanica, mart 2017. godine

IZVRŠNI SAŽETAK

Izveštaj o implementaciji Strategije integrisanog razvoja Općine Jablanica (2014-2023.) ima za cilj da pokrene sve bitne aktere na razmišljanje i doprinese boljem donošenju odluka o realizaciji strateških prioriteta ekonomskog, društvenog razvoja i zaštite životne sredine, u okviru **12** definisanih sektorskih ciljeva.

U godišnjem planu implementacije strategije razvoja za 2016. godinu predviđena je implementacija **84** projekata i 4 mjere za čiju realizaciju su u Budžetu Općine Jablanica planirana finansijska sredstva u iznosu od **3.034.700,00 KM**). Planirana je realizacija **6** jednogodišnjih projekata, **78** višegodišnjih projekata, te 4 višegodišnje mjere. Iz plana implementacije za 2016. godinu implementirano je ukupno **56** projekata i 4 mjere, što je **68 %** realizacije u odnosu na ukupan broj projekata i mjera, u vrijednosti od **2.269.509,51 KM** (75 % u odnosu na projektovani finansijski okvir). Procenat realizacije projekata u izvještajnoj godini je srednji uslijed nedovoljno kvalitetnog planiranja plana implementacije i detaljnije analize mogućnosti su/finansiranja projekata („Očuvanje domaćih sorti voća i povrća“, „Podržati očuvanje biodiverziteta“, „Zaštititi i poticati jablaničke autohtone sorte vinove loze“, „Izgradnja zelene pijace“). Osim toga razloge možemo naći i u nedovoljnom interesu privatnog sektora za realizaciju određenih projekata kao što su: „Poticanje industrijske proizvodnje (prerada i obrada kamena i sl.)“, „Razvoj Start-up i mladih preduzeća“.

U pogledu ključnih prioriteta i fokusa za prethodnu 2016. godinu, Općina Jablanica je realizirala nekoliko projekata: subvencioniranje zapošljavanja novih radnika u cilju poticanja obrta, trgovine, turizma i ugostiteljstva, finansiranje izgradnje novih poslovnih zona, aktivnosti na uspostavi javno-privatnog partnerstva i poboljšana saradnja sa privrednicima, nastavljene aktivnosti na poticanju primarne poljoprivredne proizvodnje i osnaživanje kapaciteta poljoprivrednih udruženja i poljoprivrednih proizvođača što je jedan od strateških pravaca razvoja općine Jablanica, nastavljene su aktivnosti na izradi prostorno planske dokumentacije, rekonstrukciji putne infrastrukture, vodovodne i kanizacione mreže, stavljanje u upotrebu sportskog dijela objekta sportske dvorane. Realizacijom ovih ključnih prioriteta općina je radila na unaprijeđenju poslovnog ambijenta i promociji općine za razvoj biznisa i stvaranju preduslova za razvoj poslovnih zona.

Gradska sportska dvorana dovedena je do nivoa mogućnosti održavanja sportskih manifestacija, nastavljeno je sa izgradnjom društvenih prostorija i dječijih i sportskih igrališta, rekonstrukcijom školskih objekata.

u svrhu unapređenja uslova života i zaštite okoliša nastavljene su aktivnosti na rekonstrukciji putne infrastrukture, izradi vodovodne mreže i uvezivanje u sistem gazdovanja JKP, izgradnja kanizacionog sistema.

Što se tiče sektorskih ciljeva, tokom 2016. godine nije došlo do finalizacije sektorskih ciljeva jer je realizacija strategije još uvijek u toku. Sektorski ciljevi definisani su za period 2014 – 2018. godina.

Kada je riječ o zaključcima i korektivnim akcijama u pogledu prethodne godine, imajući u vidu sve navedeno, neophodno je u narednom periodu:

1. korigovati budžete pojedinih projektnih prijedloga u Planu implementacije kako bi razlika između projektovanog i ostvarenog budžeta bila što manja;

2. izvršiti izmjenu dijela projektnih indikatora kako bi se omogućilo mjerenje stepena implementacije Plana.

1. UVOD

Strategiju razvoja općine Jablanica za period 2014.-2023. godina izradio je Razvojni tim općine Jablanica u okviru Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), koji predstavlja zajedničku inicijativu Švicarske agencije za razvoj i suradnju (SDC) i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u periodu januar – decembar 2013. godine.

Strategija razvoja općine Jablanica za period 2014. – 2023. godina usvojena na sjednici Općinskog vijeća Jablanica, dana 31.12.2013. godine („Službeni glasnik općine Jablanica“ broj: 8/13).

Akcioni plan implementacije za 2016. godinu usvojen je na XXXVIII sjednici Općinskog vijeća Jablanica održanoj dana 30.12.2015. godine.

Ovaj izvještaj odnosi se na implementaciju strateških, odnosno sektorskih, prioritetnih projekata u 2016. godini, koji se, po MiPRO metodologiji, planiraju uz konsultacije sa svim bitnim akterima u zajednici u svim fazama implementacije strategije. Nosilac izrade trogodišnjeg Plana implementacije (1+2) kao i izvještaja je Služba za lokalni ekonomski razvoj i investicije, finansije i trezor.

Izvještaj je pripremljen u saradnji sa predstavnicima svih unutrašnjih organizacionih jedinica općine. Podaci o implementaciji se kontinuirano prikupljaju tokom cjelokupnog perioda koji pokriva ovaj izvještaj i to korištenjem alata za praćenje implementacije Strategije (Excel tabela za praćenje projekata - APIS) i na osnovu definisanih sektorskih i makroekonomskih pokazatelja (SMI tabela). Podaci se timski analiziraju, na osnovu čega se priprema kvalitativni osvrt na posmatrani period implementacije, kao i pouke i preporuke za naredni period.

2. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI

2.1. Vizija

Strategijom razvoja općine Jablanica za period 2014. – 2023. godine, definisana je sljedeća vizija:

„Mjesto trajne inspiracije humanosti, izvrsnosti u obradi kamena, bogatog kulturno-historijskog i prirodnog nasljeđa, prepoznatljive gastronomske ponude – čarolija Neretve, sunca i kamena – MOJA JABLANICA“.

2.2. Strateški ciljevi

Strategijom razvoja općine Jablanica za period 2014. – 2023. godine su definirana 4 strateška cilja:

Strateški cilj 1: Jablanica centar izvrsnosti obrade kamena, razvijenog poduzetništva i poljoprivrede;

Strateški cilj 2: Razvijena poslovna, komunalna infrastruktura i savremena lokalna uprava;

Strateški cilj 3: Jablanica, prepoznatljivo turističko odredište Hercegovine;

Strateški cilj 4: Jablanica mjesto ugodnog življenja;

2.3. Sektorski ciljevi

Strateški prioriteti za razvoj općine su: ekonomski razvoj, društveni razvoj i zaštita životne sredine. U okviru ovih sektora definisani su sljedeći ciljevi:

Ekonomski razvoj

Sektorski cilj 1: Konkurentna i regionalno orijentisana privreda koja će do 2018. godine kreirati 300 novih radnih mjesta;

Sektorski cilj 2: Povećan broj poljoprivrednih gazdinstava na području općine Jablanica za 30% do 2018. godine i uspostavljeni kooperantski odnosi;

Sektorski cilj 3: Razviti poslovnu infrastrukturu opremanjem najmanje dvije poslovne zone do 2018. godine;

Sektorski cilj 4: Do 2018. razvijeni turistički proizvodi i povećana turistička potrošnja dva puta i duže zadržavanje gostiju;

Društveni razvoj

Sektorski cilj 1: . Do 2018. g. obrazovni sistem usklađen sa normama i standardima i 20% više vannastavnih sadržaja, a 250 đaka usmjereno na zanimanje obrade kamena;

Sektorski cilj 2: Do 2018 za 40% povećati broj kulturno-sportskih manifestacija;

Sektorski cilj 3: Do 2018 razviti kapacitete svih subjekata društvenog razvoja za razvijanje i implementaciju projekata i ostvariti 90% finansiranja projekata OCD putem programskog budžetiranja općine;

Sektorski cilj 4: Do 2018. godine obezbijediti kvalitetnu socijalnu i zdravstvenu zaštitu, te unaprijediti sistem civilne zaštite i sigurnosti građana;

Sektor zaštite i unapređenja okoliša

Sektorski cilj 1: Do kraja 2018. godine rekonstruisano 6,3 km lokalnih saobraćajnica, 90% općine pokriveno izgrađenim sistemom vodosnadbijevanja, te unaprijeđena kanalizaciona infrastruktura sa izgrađenim uređajima za prečišćavanje za 80% stanovništva Općine;

Sektorski cilj 2: Do kraja 2018. godine urađena sva prostorna planska dokumentacija;

Sektorski cilj 3: Do kraja 2018. godine 95% stanovništva obuhvaćeno organizovanim prikupljanjem otpada, 50% obuhvaćeno selektiranim prikupljanjem i završeni radovi na rekonstrukciji gradske deponije;

Sektorski cilj 4: Do kraja 2018. godine unaprijeđen nivo javnog zdravlja, energetske efikasnosti, svijesti o zaštiti vode, tla i vazduha, te jačati kapacitete službi za zaštitu od nepogoda;

2.4. Ključni planirani prioriteti i fokusi za posmatrani godišnji period (2016. godina)

Ključni prioriteti ekonomskog sektora

U skladu sa definisanim sektorskim ciljevima, ključni prioriteti ekonomskog sektora za 2016. godinu su: unapređenje saradnje sa privrednim sektorom i stvaranje ambijenta za razvoj poduzetništva i poslovne infrastrukture izradom neophodne prostorno-planske dokumentacije i mjera za poticanje poslovnih investicija, promocija poslovnih mogućnosti izradom vodiča za investitore, kreditiranje i subvencioniranje poduzetnika i marketing područja, dalje unapređenje i poticanje primarne poljoprivredne proizvodnje mjerama poticanja, te subvencioniranje nabavke neophodne mehanizacije, unapređenje turističkih aktivnosti izradom turističkog vodiča i aktivnostima na otvaranju turističkog ureda – turist info Jablanica.

Putem realizacije projekata „Razvoj start-up i mladih preduzeća“, „Poticanjem industrijske proizvodnje (prerada i obrada kamena)“, „Poticanje obrta“, „Poticanje trgovine, turizma i ugostiteljstva“ „Poduzetnički inkubator“, „Izgradnja Centra za obradu kamena“, te „Kreditiranje poduzetnika i subvencioniranje kamate“ željelo se doprinijeti ostvarenju **sektorskog cilja 1. Konkurentna i regionalno orijentisana privreda koja će do 2018. godine kreirati 300 novih radnih mjesta.**

Fokusiranjem na značajniju pomoć projektu „Poticanje industrijske proizvodnje (prerada i obrada kamena)“, te projekte iz oblasti marketing područja općina će unaprijediti mogućnosti za nove investicije i nova zapošljavanja. U 2016. godini Općina Jablanica ušla je u proces certifikacije gradova i općina s povoljnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Evropi (BFC SEE). Međunarodno priznati standard je jedinstveni program za poboljšanje kvaliteta usluga i informacija koje lokalne samouprave u regionu jugoistočne Evrope pružaju privrednicima. Program daje jasne smjernice općinama i gradovima kako da kreiraju dobru poslovnu klimu i uvedu standarde transparentne lokalne administracije.

Služba za lokalni ekonomski razvoj i investicije, finansije i trezo je nakon što je Općinski načelnik dana 02.02.2016. godine sa Regionalnom razvojnom agencijom za Hercegovinu (REDAH) potpisao Ugovor o uređenju međusobnih prava i obaveza ugovornih strana u postupku Certifikacije gradova i općina s povoljnim poslovnim okruženjem, na osnovu kojeg je Općina Jablanica ušla u postupak certifikacije

gradova i općina sa povoljnim poslovnim okruženjem u zemljama Jugoistočne Evrope – BFC SEE koji traje godinu dana od potpisivanja Ugovora, u toku 2016. godine vodila razne aktivnosti za ispunjavanje dvanaest kriterija od čega šesnaest eliminacionih, dvadeset važnih i četrdesetpet podkriterija, kako bi ispunila uslove za dobivanje sertifikata BCF SEE.

Postupak je u završnoj fazi, nakon posjete i pregledanja dostavljene dokumentacije evaluaciona komisija je izradila izvještaj i ocijenila da Općina Jablanica ispunjava uslove da se svrsta u red općina sa povoljnim poslovnim okruženjem. Predstoji još posjeta verifikacione komisije i svečano uručenje BFC sertifikata Općini Jablanica, prvoj općini u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

Takođe, u 2016. godini implementiran je Ugovor o uvođenju informacionog sistema, odnosno softverskog proizvoda za upravljanje podacima vezanih za lokalni ekonomski razvoj – LEDIS koji se sastoji od 17 programskih modula, i to: Profil zajednice, Privreda, Turizam, Poljoprivreda, Strateški dokumenti, Upravljanje projektima, Tržište radne snage, Slobodne lokacije za investiranje, Investicije, Partnerske institucije i komunikacija, Registar poslovnog prostora, Ljudski resursi i organizacija opštine, Dijaspورا, Projektne inicijative, Propisi, Planer aktivnosti i Baza znanja, što će direktno doprinijeti lakšem pristupu i analitičkoj obradi baze podataka.

Na ostvarenju sektorskog cilja 2. *Povećan broj poljoprivrednih gazdinstava na području općine Jablanica za 30 % do 2018. godine i uspostavljeni kooperantski radilo se kroz realizaciju sljedećih projekata: „Izraditi i usvojiti plan razvoja i program poticaja organske proizvodnje“, „Subvencioniranje određivanja strukture tla i određivanje pogodnih kultura za uzgoj na različitim mikrolokalitetima“, „Podržati tradicionalnu poljoprivrednu proizvodnju putem subvencioniranja nabavke sadnog materijala i opreme“, te subvencioniranja projekta „Proizvodnja povrća u plastenicima“ i „Nabavka sistema za navodnjavanje“. Fokusiranjem na unapređenje primarne poljoprivredne proizvodnje i razvoj prerađivačkih kapaciteta u narednom periodu doprinijeti će značajnijem ostvarenju zadanog sektorskog cilja.*

Na ostvarenju sektorskog cilja 3: *Razviti poslovnu infrastrukturu opremanjem najmanje dvije poslovne zone do 2018 godine radilo se u saradnji sa Udruženjem privrednika Jablanica. Na prijedlog ovog udruženja donesena je Odluka i pristupilo se izradi Regulacionog plana privredne zone Doljani - Bijeli potok. U saradnji sa Ministarstvom razvoja, poduzetništva i obrta F BiH realizovan je projekat „Izgradnja infrastrukture kroz industrisjku zonu Šljunkara“.*

Fokusiranjem na razvoj prepoznatljivog turističkog brenda i turističkih potencijala općina bi stvorila mogućnosti za efikasnije korištenje postojećih potencijala i turističke ponude. Razvojem turističkih smještajnih kapaciteta, koji su neophodni za povećanje broja turista, stvorice se pretpostavke za ostvarenje **sektorskog cilja 4:** *Do 2018. razvijeni turistički proizvodi i povećana turistička potrošnja dva puta i duže zadržavanje gostiju*

Ključni prioriteti društvenog sektora

U društvenom sektoru ključni prioriteti su: Unapređenje obrazovanja putem nabavke novih nastavnih učila, rekonstrukcije školskih objekata, stipendiranje đaka i studenata, povećanje broja kulturno-sportskih manifestacija, razvijanje kapaciteta društvenog razvoja, jačanje zdravstvenih i socijalnih usluga, unapređenje sistema civilne zaštite i sigurnosti građana.

Fokusiranjem na realizaciju projekata opremanja školskih i drugih objekata, dodjeli stipendija za učenike i studente radilo se na ostvarenju **sektorskog cilja 1:** *Do 2018. g. obrazovni sistem usklađen sa normama i standardima i 20% više vannastavnih sadržaja, a 250 đaka usmjereno na zanimanje obrade kamena*

Fokusiranjem na završetak radova i puštanje u rad sportskog dijela objekta gradske dvorane stvorene su pretpostavke za ostvarenje **sektorskog cilja 2**. *Do 2018 za 40% povećati broj kulturno-sportskih manifestacija.* Podrškom kulturnih dešavanja podstiče se očuvanje tradicije i promocija na lokalnom i regionalnom nivou.

Fokusiranjem na problem i uključivanje mladih, kao i organizacija civilnog društva, općina će provođenjem edukacija unaprijediti kapacitet OCD sektora što za cilj ima povećanje zajedničkih projektnih aktivnosti, što doprinosi realizaciji sektorskog cilja 3. *Do 2018 razviti kapacitete svih subjekata društvenog razvoja za razvijanje i implementaciju projekata i ostvariti 90% finansiranja projekata OCD putem programskog budžetiranja općine.*

Podrška projektima jačanja zdravstvenih i socijalnih usluga osiguranjem sredstava za podršku paraplegičarima, porodicama sa novorođenčadima, podrška hemodijaliziranim sugrađanima za obezbjeđenje medikamenata, podrška djeci sa autizmom, pružanje specijalističkih usluga u Domu zdravlja Jablanica i funkcionisanje „Dnevnog centra za djecu“ doprinosi realizaciji sektorskog cilja 4. *Do 2018. godine obezbijediti kvalitetnu socijalnu i zdravstvenu zaštitu, te unaprijediti sistem civilne zaštite i sigurnosti građana.*

Ključni prioriteti sektora okoliša

U sektoru okoliša u 2016. godini radilo se na implementaciji strategije kroz doprinos ostvarenja operativnih ciljeva 1, 2, 3 i 4 sektora zaštite okoliša izradom prostorno-planske dokumentacije, rekonstrukcijom saobraćajne infrastrukture, poboljšanjem vodosnabdjevanja, aktivnosti vezane za održavanje uređaja za prečišćavanje otpadnih voda i uspostavljanjem efikasnijeg sistema upravljanja čvrstim otpadom. Stepen dostignuća sektorskih ciljeva je opisan u djelu izvještaja „Ključni rezultati i ostvareni progres“.

Fokusiranjem na realizaciju projekata rekonstrukcije lokalnih puteva, rekonstrukciju i izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže u naseljenim mjestima radilo se na ostvarenju sektorskog cilja 1: *Do kraja 2018. godine rekonstruisana 6,3 km lokalnih saobraćajnica, 90% općine pokriveno izgrađenim sistem vodosnabdjevanja, te unaprijeđena kanalizaciona infrastruktura sa izgrađenim uređajima za prečišćavanje za 80% stanovništva Općine.*

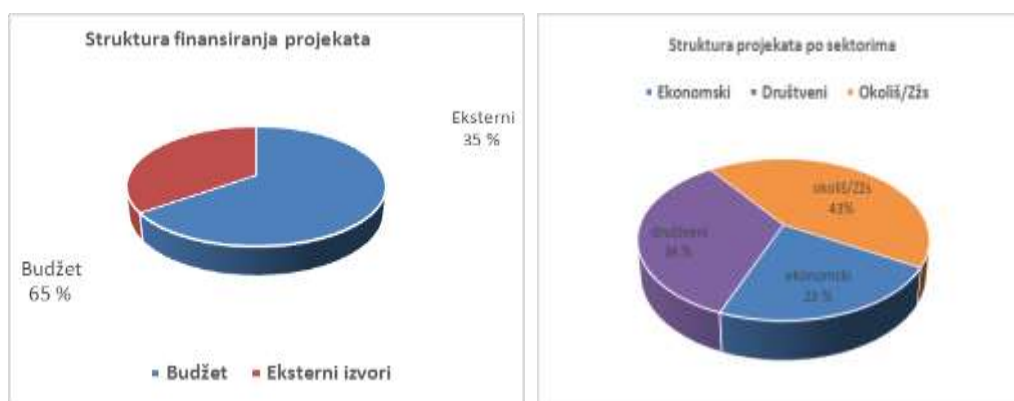
Donošenjem Regulacionog plana Centara 1, te donošenjem Odluke o pristupanju izradi i samoj izradi Regulacionog plana poslovne zone Doljani – Bijeli potok radilo se na realizaciji **sektorskog cilja 2**: *Do kraja 2018. godine urađena sva prostorna planska dokumentacija*

U fokusu sektorskog cilja 3: Do kraja 2018. godine 95% stanovništva obuhvaćeno organizovanim prikupljanjem otpadom, 50% obuhvaćeno selektiranim prikupljanjem i završeni radovi na rekonstrukciji gradske deponije bila je realizacija projekata u oblasti proširenja obuhvata organizovanog prikupljanja i odlaganja otpada, te sanacija divljih deponija na području općine Jablanica.

Fokusom na primjenu mjera energetske efikasnosti sistema u javnim institucijama putem utopljanja objekata, zamjene starih sistema za grijanje, organizovanjem stručnih predavanja i edukacija nastojalo se dorinijeti realizaciji **sektorskog cilja 4**: *Do kraja 2018. godine, unaprijeđen nivo javnog zdravlja, energetske efikasnosti, svijesti o zaštiti vode, tla i vazduha, te jačati kapacitete službi za zaštitu od nepogoda.*

2.5. Zbirni pregled prioritarnih projekata i okvir za njihovo finansiranje obuhvaćenih Planom implementacije 2016-2018. godina

Za planski period 2016-2018. godine ukupno je planirano 128 projekata, od čega se 72 projekta odnosi na prenešene ranije započete projekte, a 12 projekata na one koji su započeli u 2016. godini. Posmatrajući po razvojnim sektorima za period 2016-2018. godine, u sklopu ekonomskog sektora ukupno je planirano 34 projekata, u društvenom sektoru 45 projekata, te u sektoru okoliša 49 projekata. Za realizaciju ovih projekata planirano je ukupno 17.425.785,00 KM, od toga iz vlastitih izvora 11.340.335,00 KM, iz eksternih 6.085.450,00 KM. U nastavku je grafički prikaz strukture planiranih projekata po broju projekata po sektorima, izvorima finansiranja i finansijskim parametrima po sektorima.

Što se tiče izvora eksternog finansiranja, najznačajniji planirani izvori za period 2016-2018. godine su putem apliciranja na sredstva iz EU fondova, zatim sredstva iz federalnih i kantonalnih ministarstava. Kako bi iskoristila prilike za privlačenje sredstava iz eksternih izvora, općina je tokom prethodnog perioda nastavila uspješnu suradnju i koordinaciju sa resornim federalnim i kantonalnim ministarstvima pri čemu su zaključivani sporazumi o sufinansiranju projekata. Putem regionalne razvojne agencije REDAH Općina Jablanica je uzela učešće u postupku izrade Mreže projekata iz područja energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije (EE-RES-NET). Cilj izrade EE-RES-NET mreže bio je povećanje broja i kvalitete projekata iz područja energetike koje će jedinice lokalne i regionalne samouprave, te ustanove u njihovom vlasništvu kroz partnerski pristup kandidirati na otvorene pozive europskih i nacionalnih izvora financiranja u finansijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine.

Projektne ideje sa najvećim značajem (najviše dodijeljenih bodova) pružena je tehnička pomoć u izradi projektne prijave na nacionalne i EU pozive. Pored toga omogućeno je i predlaganje partnerstava, potencijalnih izvora finansiranja i osiguranje dostupnosti primjera sličnih projekata.

Uključenjem u izradu ove mreže Općina Jablanica je dobila mogućnost apliciranja na interregionalni projekat IRENE Interregionalna Obnovljiva i Energetski učinkovita mreža). Aplikacija je odobrena i realizacija projekta „Zamjena rasvjetnih tijela u užem gradskom području“ očekuje se u toku 2017. godine. Vrijednost projekta je 55.000,00 €.

U periodu 2016-2018. planirano je da se najveći dio sredstava utroši u okviru sektora zaštite životne sredine, gde su sadržani i najveći/kompleksni projekti izgradnje putne infrastrukture, vodovodne mreže, kanalizacionog sistema sa uređajima za prečišćavanje otpadnih voda, unapređenje energetske efikasnosti, upravljanje otpadom, deminiranje kontaminiranih područja i sl., u ukupnom iznosu od

7.545.400,00 KM, od čega iz budžeta 7.545.400,00 KM (65 %), a iz eksternih izvora 2.625.150,00 KM (35 %).

3. PREGLED IMPLEMENTACIJE

3.1. Sažet osvrt na prethodni period implementacije (od početka realizacije strategije)

Od početka realizacije razvojne Strategije u potpunosti je završeno 18 projekata, što je 11,5 % od ukupno 156 planiranih projekata. Započeto je 79 višegodišnjih projekata koji su, još uvijek, u procesu realizacije.

Pri tome, važno je napomenuti da 9 planiranih projekata nije realizovano iz razloga što nije bilo zainteresovanih korisnika za realizaciju projekata, dok je za 3 projekta izvršena izmjena/prilagođavanje. Ujedno, u proces implementacije je uključeno 13 novih projekata (koji nisu bili planirani Strategijom, ali čije uključnje doprinosi realizaciji zacrtanih strateških/sektorskih ciljeva).

U nastavku je grafički prikaz implementacije broj projekata

3.2. Pregled implementacije Strategije u izvještajnoj 2016. godini

U toku 2016. godine implementirano je ukupno 56 projekata i 4 mjere, što je 68 % realizacije u odnosu na 84 projekta i 4 mjere definisanih u strategiji razvoja. Trinaest novih projekata naknadno je, jednogodišnjim akcionim planom, uključeno u implementaciju, a da isti nisu bili planirani u strategiji razvoja.

U 2016. godini izvršen je jedan rebalans budžeta kojim je izvršeno usklađivanje stavki u okviru projekata. Sredstva planirana za finansiranje projekata, koji se nisu mogli realizovati u 2016. godini, preusmjerena su za realizaciju drugih projekata.

Ukupna vrijednost svih realiziranih projekata u 2016. godini je **2.910.781,12 KM**. Struktura financiranja realiziranih projekata je sljedeća: 84 % budžet Općine, a 16 % ostali izvori finansiranja.

Općinski razvojni tim (ORT) je analizom finansijskog dijela implementacije došao do zaključka da finansijske projekcije za veliki broj projekata nisu bile precizne, odnosno za neke projekte bile su precijenjene, naročito u dijelu okoliša, te da u narednom periodu tom aspektu treba realnije pristupiti.

Pregled broja ukupno planiranih i realiziranih projekata i mjera za 2016. godinu

Opis	Planirano (br. projekata)	Odvija se po planu	Nije realizovano	Završen
Jednogodišnji projekti predviđeni za 2016. godinu	3	1	0	1
Višegodišnji prelazni projekti	75	53	22	2
Projekti koji nisu planirani strategijom razvoja ali se nalaze u Planu implementacije za 2016. godinu	13	11	2	0
UKUPNO	97	62	32	3

Napomena: U ukupan broj projekata i mjera u gornjoj tabeli uključena su 84 projekta iz strategije razvoja i plana implementacije, 13 projekata koji nisu u strategiji razvoja, a nalaze se u planu implementacije za 2016. godinu.

U 2016. godini ukupno su završena 3 projekta. Iz Plana implementacije završena su 2 jednogodišnja i 1 višegodišnji projekat.

6 višegodišnja projekta nisu realizovana u planiranom obimu, 15 višegodišnjih projekata nije realizovano, 5 projekata nije realizovano iz razloga što nije bilo zainteresovanih za njegovu realizaciju, 2 projekta nisu realizovana iz razloga što aplikanti na javne pozive nisu ispunjavali kriterije istog, dok se realizacija 53 projekta odvijala po planu.

Pregled broja planiranih i realiziranih projekata i mjera u okviru **ekonomskog sektora** za 2016.god.

Opis	Planirano (broj projekata)	Odvija se po planu	Djelimično realizovan	Nije realizovano	Završen
Jednogodišnji projekti i mjere predviđeni za 2016. godinu	3	0	0	3	0
Višegodišnji prelazni projekti/mjere	21	10	1	10	0
Projekti u 2016. koji nisu predviđeni Strategijom ni Planom implementacije	0	0	0	0	0
UKUPNO	24	10	1	13	0

U ekonomskom sektoru u 2016. godini planirana je realizacija ukupno 24 projekta. Deset projekata realizovano je prema planu, dok 14 projekata nije realizovano u skladu sa Planom implementacije.

Projekti: „Razvoj start-up i mladih preduzeća“ i „Poticanje industrijske proizvodnje (prerada i obrada kamena i sl.)“ nisu realizovani iz razloga što na raspisani javni poziv za dodjelu sredstava nije bilo prijavljenih aplikacija koji ispunjavaju kriterije poziva. Sredstva planirana za realizaciju ova dva projekta prusmjerena su u realizaciju projekata „Poticanje obrta“ i „Poticanje trgovine, turizma i ugostiteljstva“. Planirani projekti: „Sufinansiranje zajedničkog nastupa na sajmovima“, „Sufinansiranje uvođenja ISO sistema kvaliteta“, „Sufinansiranje uvođenja HACCP i HALAL standarda

(GLOBAL GAP)“ nisu realizovani iz razloga što za iste nije postojao interes od strane privatnog sektora.

Jednogodišnji projekti: „Očuvanje domaćih sorti voća i povrća“, „Podržati očuvanje biodiverziteta“, „Zaštititi i poticati jablaničke autohtone sorte vinove loze“ i višegodišnji projekt „Izraditi i usvojiti plan navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta i izgradnja sistema“ nisu implementirani iz razloga što za realizaciju istih nisu planirana finansijska sredstva u potrebnom iznosu.

Na prijedlog Službe za opću upravu, društvene djelatnosti, boračko-invalidsku zaštitu, socijalna pitanja i zajedničke poslove projekat „Subvencioniranje sadnje bobičastog voća i njena prerada“, preimenovan je u sufinansiranje projekta „Proizvodnja povrća u plastenicima“, koji je realizovan u saradnji sa međunarodnom organizacijom Muslim Aid. Projekti: „Kreditiranje poduzetnika i subvencioniranje kamate“ i „Osnivanje turističke zajednice (Turist info Jablanica)“ započeti su i djelimično realizovani u toku 2016. godine, a nastavljani i završeni početkom 2017. godine.

Pregled broja planiranih i realiziranih projekata i mjera u okviru **društvenog sektora** za 2016. god.

Opis	Planirano (broj projekata)	Odvija se po planu	Djelimično realizovan	Nije realizovano	Završen
Jednogodišnji projekti i mjere predviđeni za 2016. godinu	2	0	0	2	0
Višegodišnji prelazni projekti/mjere	24	21	2	1	1
Projekti u 2016. koji nisu predviđeni Strategijom ni Planom implementacije	4	3	0	1	0
UKUPNO	31	24	2	4	1

U okviru društvenog sektora planirano je 31 projekat, od toga je 24 projekata predviđeno u Integralnoj strategiji razvoja. Planirana su i 4 projekta koji nisu uključeni u strategiju razvoja. Potreba za realizacijom ovih projekata izkazana je na javnim raspravama. Realizacija projekata, uglavnom, odvijala se u skladu sa Planom implementacije. Jedan projekat je završen, 24 višegodišnja projekta su realizovana prema planu. Kod 2 višegodišnja projekta došlo je do odstupanja u odnosu na predviđenu dinamiku, izvršeno je prilagođavanje u skladu sa potrebama. Četiri projekta nisu realizovana.

Projekat „Nabavka adekvatne scenske pozornice (krovna konstrukcija, rasvjeta, razglasna oprema)“ nije realizovan iz razloga što su za realizaciju ovog projekta planirana nedovoljna finansijska sredstva. Zbog potrebe JZU Dom zdravlja Jablanica za dodatnom opremom projekat „Nabavka RTG aparata“ je izmjenjen, te je u skladu sa Odlukom rukovodstva Doma zdravlja izvršena nabavka potrebne opreme (sto za potrebe Službe za zdravstvenu zaštitu žena i trudnica i aparata za brzi monitoring sistem za potrebe laboratorijske službe). Projekat „Obnova porušenog istorijskog mosta preko rijeke Neretve“ djelimično je realizovan. U toku 2016. godine vođene su aktivnosti na projektovanju i provođenju tenderskih procedura. Aktivnosti na realizaciji projekta nastavljene su u 2017. godini. Projekti Izdavanje fotomonografije “90 godina fudbala u Jablanici“ i „Stambeno zbrinjavanje mladih“ nisu realizovani.

Pregled broja planiranih i realiziranih projekata i mjera u okviru **ekološkog sektora** za 2016. god.

Opis	Planirano (broj projekata)	Odvija se po planu	Djelimično realizovan	Nije realizovano	Završen
Jednogodišnji projekti i mjere predviđeni za 2016. godinu	3	0	0	2	1
Višegodišnji prelazni projekti/mjere	30	22	3	4	1
Projekti u 2016. koji nisu predviđeni Strategijom ni Planom implementacije	9	8	0	1	0
UKUPNO	42	30	3	7	2

U okviru ekološkog sektora planirana je realizacija 42 projekta, od toga 30 projekata višegodišnjeg karaktera predviđenih u strategiji razvoja i 9 projekata koji nisu bili uključeni u ovaj dokument. Završen je 1 jednogodišnji i 1 višegodišnji projekat. Realizacija 30 projekata odvijala se u skladu sa planom implementacije. Djelimično su realizovana 3 projekta. Projekat „Uređenje Trga Alije Izetbegovića“ realizovan je djelimično. U toku 2016. godine vođene su konkursna procedure za izradu Idejnog rješenja Uređenje Trga Alije Izetbegovića. Aktivnosti na realizaciji projekta nastavljene su u 2017. godini. U ekološkom sektoru sedam projekata, koji su planirani u 2016. godini, nije realizovano.

3.3 Ključni rezultati i ostvareni progres

Na osnovu svih prikupljenih i obrađenih podataka o implementaciji projekata u izvještajnom periodu može se zaključiti da se godišnji rezultati rada ogledaju prvenstveno u doprinosu izgradnji soft infrastrukture u poduzetništvu, poticajnoj politici i razvoju poljoprivrede u ekonomskom sektoru, doprinosu poboljšanju društvene infrastrukture (društvenih prostorija, igrališta, sportske dvorane, kulturno historijskog nasljeđa), obezbjeđenje stipendiranja učenika i studenata i kvalitetne socijalne i zdravstvene zaštite i sl. u sektoru društvenog razvoja, te razvoju putne infrastrukture, poboljšanju vodosnabdjevanja, izradi prostorno planske dokumentacije, prikupljanje i odvoz otpada u ekološkom sektoru.

U skladu s tim, ostvaren je i određeni progres u odnosu na set sektorskih ciljeva, a što ćemo u nastavku detaljnije prikazati pojedinačno za svaki sektorski cilj, kao i za one sektorske ciljeve koji nisu imali progressa u odnosu na zadane indikatore.

Ekonomski razvoj

Sektorski cilj 1: Konkurentna i regionalno orijentisana privreda koja će do 2018. godine kreirati 300 novih radnih mjesta

Planirano je da se u odnosu na baznu godinu (2013. godina) kreira 300 novih radnih mjesta. Nastavljene su aktivnosti na podršci malom biznisu.

U 2016. godini, kroz kredite za mali biznis, kreirana su 22 nova radna mjesta. Doprinos ostvarenju ovog sektorskog cilja ogleda se u implementiranim projektima i mjerama:

1. "Poduzetnički inkubator", sa ostvarenim projektnim indikatorom od 4 korisnika koji su koristili usluge poslovnog inkubatora.

2. "Razvoj Start-up i mladih preduzeća". U 2016. godini projekt nije realizovan s obzirom da nije bilo aplikacija koji zadovoljavaju uslove javnog poziva. Sredstva u iznosu od 10.000,00 KM preusmjerena su za poticanje obrta.
3. "Kreditiranje poduzetnika i subvencioniranje kamate" – projekat je djelimično realizovan, u 2016. godini raspisan je javni poziv za kreditiranje poduzetnika. Aktivnosti na realizaciji projekta nastavljene su u 2017. godini.
4. "Poticanje industrijske proizvodnje (prerada i obrada kamena i sl)" – raspisan je javni poziv, niko od prijavljenih aplikacija nije ispunjavao propisane kriterije za dodjelu sredstava. Planirana sredstva preusmjerena su za poticanje obrta, trgovine i ugostiteljstva
5. "Poticanje obrta" sa ostvarenim indikatorom od 10 obrtnika koji su dobili poticaje, zaposleno je 11 radnika. Projekat se odvija predviđenom dinamikom.
6. Poticanje trgovine, turizma i ugostiteljstva, u 2016. godini 9 poduzetnika je primilo poticaj, zaposleno je 11 radnika;
7. Projekat „Izgradnja Centra za obradu kamena“ nije realizovan iz razloga što su za izgradnju istog bila planirana eksterna finansijska sredstva, koja u 2016. godini nisu obezbjeđena;
8. „Uspostavljanje bolje saradnje lokalne vlasti sa privatnim sektorom“ je višegodišnja mjera koja se implementira kroz aktivnosti Konkurentskog vijeća. U 2016. godini pristupilo se procesu certificiranja općina s povoljnim poslovnim okruženje (BFC), a vođene su i aktivnosti na uspostavi javno privatnog partnerstva.

U proteklom periodu (2014-2016) realizovano je oko 30% od zadanog sektorskog cilja. Izgradnjom novih poslovnih zona može se očekivati ostvarenje ovog sektorskog cilja.

Sektorski cilj 2: Povećan broj poljoprivrednih gazdinstava na području općine Jablanica za 30% do 2018. godine i uspostavljeni kooperantski odnosi

Broj poljoprivrednih gazdinstava se u 2016. godini povećao za 42 nova gazdinstava, što predstavlja rast od oko 14 % u odnosu na 2015. godinu. Krajem 2015. godine bila su registrovana ukupno 303 poljoprivredna gazdinstava na području općine Jablanica.

Ovaj sektorski cilj je djelomično ostvaren kroz implementaciju projekta:

1. „Izraditi i usvojiti plan razvoja i program poticaja organske proizvodnje“ – u saradnji sa njemačkom organizacijom HELP realizovan projekat „Stvaranje uslova za zapošljavanje kroz ciljanu podršku u poljoprivrednoj proizvodnji. Postupak organske certifikacije proveden je za 18 poljoprivrednih proizvođača.
2. "Subvencioniranje određivanja strukture tla i određivanje pogodnih kultura za uzgoj na različitim mikrolokalitetima", s ostvarenim projektnim indikatorom od 12 poljoprivrednih proizvođača koji su primili podršku uzorkovanja zemljišta. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.
3. "Podržati tradicionalnu poljoprivrednu proizvodnju", sa ostvarenim indikatorom od 33 poljoprivrednika koji su putem sufinansiranja izvršili nabavku krupne i sitne mehanizacije i sadnog materijala. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.
4. "Subvencioniranje sadnje bobičastog voća i njena prerada", izvršena nabavka sistema za navodnjavanje za 8 korisnika koji se bave uzgojem jagodičastog voća. Neurošena finansijska sredstva prusmjerena su u podršku projektu „Proizvodnja povrća u plastenicima“. Izvršena nabavka 20 plastenika površine 100 m².
5. „Izraditi i usvojiti plan navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta i izgradnja sistema“ – Urađen glavni projekat navodnjavanja za 3 polja (Zlate, Baćina i Kosne Luke). U 2016. godini planirano

da se putem sufinansiranja iz eksternih sredstava otpočne sa realizacijom projekta izgradnja sistema za navodnjavanje. Međutim, za ovaj projekat nisu obezbjeđena finansijska sredstva iz eksternih izvora.

6. „Uspostavljanje i razvoj klastera poljoprivrede (umrežavanje, uvezivanje)“ – višegodišnja mjera koj se uspješno provodi u saradnji sa Savezom poljoprivrednih udruženja Jablanica

Sektorski cilj 3: „Razviti poslovnu infrastrukturu opremanjem najmanje dvije poslovne zone do 2018. godine“

Ovaj sektorski cilj je također samo djelomično ostvaren i to kroz implementaciju projekata:

1. „Finansiranje izgradnje poslovnih zona“ – u projektu sufinansiranja sa Ministarstvom razvoja, poduzetništv ai obrta F BiH ralizovan je projekat „Izgradnja infrastrukture u industrijskoj zoni Šljunkara“
2. „Izrada regulacionog plana za privrednu zonu Doljani – Bijeli potok“

Sektorski cilj 4: „Do 2018. godine razvijeni turistički proizvodi i povećana turistička potrošnja dva puta i duže zadržavanje gostiju

U 2016. godini radilo se na ostvarenju ovog sektorskog cilja kroz realizaciju projekata izrade promotivnog materijala, izrada horizontalne i vertikalne signalizacije, te raealizacije projekata sportsko rekreativnog sadržaja na području općine Jablanica. Sektorski cilj djelimično je ostvaren kroz implementaciju sljedećih projekata:

1. Osnivanje turističke zajednice (turist info Jablanica)
2. Unapređenje znanja i vještina ljudskih resursa u oblasti turizma

Društveni razvoj

Sektorski cilj 1: „Do 2018. godine obrazovni sistem usklađen sa normama i standardima i 20% više vannastavnih sadržaja, a 250 đaka usmjereno na zanimanje obrade kamena.“ – Navedeni sektorski cilj samo je djelimično ostvaren. Projekti koji doprinose ovom sektorskom cilju:

1. "Revitalizacija Srednje škole u Jablanici", u 2016. godini nastavljene aktivnosti na zamjeni otvora na objektu,
2. "Nabavka nastavnih učila, rekonstrukcija grijanja i dvorišta u Osnovnoj školi" – nastavljena rekonstrukcija grijanja u OŠ Suljo Čilić i izvršena nabavka opreme
3. "Stipendiranje đaka i studenata" sa ostvarenim indikatorom od 424 stipendiranih đaka i studenata. Zahtjevi romske populacije su podržani. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.

U 2016. godini vođene su aktivnosti na poboljšanju uslova za odvijanje nastavnog procesa u školama. Stipendiranjem učenika srednje škole ostvaruje se cilj dovoljnng broja upisanih đaka što direktno doprinosi ispunjavanju kriterija opstanka srednje škole u Jablanici.

Sektorski cilj 2: „Do 2018. godine za 40% povećati broj kulturno-sportskih manifestacija.“ Ostvarenje ovog srektorskog cilja odvija se prema planu. Otvranjem sportskog dijala objekta sportske dvorane i osnivanjem novih sportskih klubova značajno je povećan broj sportskih manifestacija u gradu.

Projekti koji doprinose ovom cilju su:

1. "Završetak radova na gradskoj dvorani" – otvoren sportski dio objekta.
2. "Planiranje, izgradnja i rekonstrukcija društvenih prostorija za rad MZ-a i društvene aktivnosti, sportskih i dječijih igrališta na području općine Jablanica" sa ostvarenim

indikatorima: nastavak izgradnje društvene prostorije na Djevoru, Opremanje dječijeg igrališta u Ostrošcu, prva faza izgradnje igrališta u Dragan Selu, asfaltiranje igrališta u Rasadniku, te rekonstrukcija igrališta u Doljanima. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.

3. "Obnova porušenog istorijskog mosta preko rijeke Neretve". Projekt je djelimično realizovan u 2016. godini. JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo provela je tenderske procedure za izbor izvođača za rekonstrukciju prilaznih staza i Obnovu spomen mosta. Izabran je izvođač za rekonstrukciju staza, dok je procedura za izbor izvođača za obnovu spomen mosta ponovljena i ista je u toku.
4. "Revitalizacija zgrade i platoa Muzeja „Bitka za ranjenike na Neretvi“ Jablanica". Planirana su sredstva u iznosu od 10.000,00 KM. Projekat je realizovan u skladu s planom.
5. "Veslački maraton „Ismet Kovačević-Gagula“. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.

Cilj ovih projekata je obezbjediti nedostajuću infrastrukturu za odvijanje sportskih i kulturnih manifestacija.

Sektorski cilj 3: „Do 2018. godine razviti kapacitete svih subjekata društvenog razvoja za razvijanje i implementaciju projekata i ostvariti 90% finansiranja projekata OCD putem programskog budžetiranja općine“

Projekti koji doprinose ostvarenju ovog cilja:

1. „Razvijene MZ“, u 2016. godini započela realizacija projekta “Jačanje uloge mjesnih zajednica u BiH koji ima za cilj da potakne veći angažman građana u općinskom odlučivanju, pružanju kvalitetnih usluga te u provedbi lokalnih razvojnih inicijativa. Provodi ga UNDP u BiH u partnerstvu s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvom uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, Ministarstvom pravde Federacije BiH, Vladom Brčko Distrikta i oba entitetska saveza općina i gradova
2. Projekat „Obuka žena liderica“ realizovan je kroz održavanje tri edukativne radionice (MZ Doljani, MZ Glogošnica i Udruženje žena MOST). Cilj projekta je osnaživanje većeg broja žena da aktivno učestvuju u donošenju odluka, razvijanje vlastite kerativnosti i isticanje sposobnosti.
3. "Obilježavanje istorijskih datuma NOB-e i godišnjice Bitke na Neretvi" sa ostvarenim indikatorima: povećanje broja učesnika od 10 % i povećanje broja turista od 20 %. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.

Sektorski cilj 4: „Do 2018. godine obezbijediti kvalitetnu socijalnu i zdravstvenu zaštitu, te unaprijediti sistem civilne zaštite i sigurnosti građana“,

Projekti koji doprinose ostvarenju ovog cilja:

1. „Nabavka novog RTG aparata“ – planirana finansijska sredstva nisu bila dovoljna da se izvrši nabavka RTG aparata, te je na prijedlog rukovodstva JU Dom zdravlja Jablanica izvršena nabavka nedostajuće opreme za laboratorij i ginekološki odjel
2. "Podrška pružanju specijalističkih usluga u Domu zdravlja Jablanica" sa ostvarenim indikatorima od 7 zaposlenih specijalista i 5000 pruženih specijalističkih usluga građanima. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.
3. “Dnevni centar za djecu” Jablanica sa ostvarenim indikatorom od 30 djece korisnika centra. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.
4. "Podrška paraplegičarima" sa ostvarenim indikatrom od 3 paraplegičara korisnika usluga. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.

5. "Podrška porodicama za novorođenčad" sa ostvarenim indikatorom od 74 porodice koje su dobile ovu naknadu. Projekt se odvija prema planu.
6. „Podrška stambenom zbrinjavanju povratnika“ sa ostvarenim indikatorom od 123 porodica koje su dobile pomoć u vidu građevinskog materijala za obnovu domova. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.
7. "Podrška stambenom zbrinjavanju boračkih populacija" u ovoj godini 17 porodica je dobilo pomoć za stambeno zbrinjavanje.

Ovaj sektorski cilj se ostvaruje planiranom dinamikom.

Sektor zaštite i unapređenja okoliša

Sektorski cilj 1: „Do kraja 2018. godine rekonstruisana 6,3 km lokalnih saobraćajnica, 90% općine pokriveno izgrađenim sistemom vodosnabdijevanja, te unaprijeđena kanalizaciona infrastruktura sa izgrađenim uređajima za prečišćavanje za 80% stanovništva općine“ – ovaj sektorski cilj se djelomično ostvaruje, i to kroz implementaciju projekata:

1. "Izgradnja saobraćajnice do harema Jasen" zadani indikator je 320 m saobraćajnice. Do sada je izgrađeno 200 m saobraćajnice. Može se očekivati završetak projekta do 2018. god.
2. „Omladinsko šetalište“- izvršena rekonstrukcija dijel ulice Omladinsko šetalište na potezu od M-17 do raskrsnice sa ulicom Nikole Bojanovića.
3. „Branilaca grada“, rekonstruisan gornji stroj puta, urađen novi asfaltni zastor debljine 10 cm.
4. „Doljanka A,B,C“, asfaltirana dva pristupna put kroz naselje u dužini od 170 m.
5. "Uređenje trotoara, parking prostora i dvorišta". U 2016. godini izgrađeni i popločani trotoari u ulici Omladinsko šetalište (650 m²). Projekt se odvija predviđenom dinamikom.
6. "Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Lendava - Topalov greb – Dobriškošće“. Odvija se predviđenom dinamikom . U 2016. godini asfaltiran put u dužini od 270 m.
7. „Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Šanica“ – U 2016. godini asfaltiran put u dužini od 570 m. Projekt se odvija u skladu sa planom.
8. „Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Ravna – Bijela – Tretište. U 2015. godini asfaltiran put u dužini od 400 m, u 2016. godini asfaltirano 365 m.
9. „Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Lokve – zadani indikator je 1453 m saobraćajnice za tri godine. U 2016. godini asfaltiran put u dužini od 350 m, do sada ukupno asfaltirano 700 m saobraćajnice. Projekt se odvija predviđenom dinamikom.
10. "Rekonstrukcija pristupnih puteva u MZ" zadani indikator na godišnjem nivou je 350 m, u 2016. godini je rekostruisano 2625 m puteva kroz naselja. Izvršena sanacija škarpe u naselju Glodonica, e sanacija putne infrastruktre u naselju Gornje Paprasko. Projekt se odvija više od zadanog s obzirom da je u realizaciju istog uključeno šest budžetskih stavki, ukupne vrijednosti 260.000,00 KM.
11. „Završetak i puštanje u pogon uređaja za prečišćavanje otpadnih voda u prigradskim naseljima (Donje Paprasko, Ostrožac i Glogošnica)“ – projekt je djelimično realizovan. Izvođeni su radovi na održavanju uređaja za prečišćavanje otpadnih voda u Ostrošću.
12. "Rekonstrukcija vodovodne mreže (primarna i sekundarna) gradskog područja" zadani indiaktor je rekonstruisano 100% primarne mreže i 80 % sekundarne mreže do 2018. godine. Ovaj projekt je djelimično realizovan, odnosno realizovan je u skladu sa budžetskim sredstvima. U 2016. godini izvršena rekonstrukcija dijela vodovodne mreže za naselje Baćina. Za realizaciju ovog projekta potrebna značajnija finansijska.

13. "Rekonstrukcija lokalnih vodovoda i uvezivanje u sistem gazdovanja (Glogošnica –Dibek, Donje Paprasko i Šanica)" – u 2016. godini izvršena rekonstrukcija dijela vodovodne mreže u Glogošnici - Dibek. Projekt je realizovan u saradnji sa Ministarstvom poljošprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK i odvija se predviđenom dinamikom.

Projekti vezani za izgradnju i puštanje u pogon uređaja za prečišćavanje otpadnih voda ne odvijaju se planiranom dinamikom iz razlog što su za realizaciju istih planirana, uglavnom, eksterna sredstva koja su izostala.

Sektorski cilj 2: „Do kraja 2018. godine urađena sva prostorno planska dokumentacija“ – ovaj sektorski cilj se ostvaruje kroz implementaciju projekata:

1. "Regulacioni plan Centar 1, Centar 2, Bokulja- Jarišta" i „Usaglašavanje postojećih detaljnih planova sa UP“

U 2016. godini izrađen i usvojen Regulacioni plan Centar 1. Donesena je Odluka o pristupanju izradi Regulacioni plan Centar 2. U obuhvatu ova dva regulaciona plana našla su se četiri detaljna prostorno planska dokumenta (UP Rasadnik, RP Pero Bilić, UP Gradski park i RP Podbrežje Memorijalni kompleks) te je izvršeno njihovo usaglašavanje.

2. Izrada i donošenje regulacionih planova poslovnih zona – u 2016. godini provedene aktivnosti na donošenju RP Doljani – Bijeli potok, isti je početkom 2017. godine usvojen od strane OV-a.

Ostvarenje ovog sektorskog cilja odvija se planiranom dinamikom.

Sektorski cilj 3: „Do kraja 2018. godine 95% stanovništva obuhvaćeno organizovanim prikupljanjem otpada, 50% obuhvaćeno selektiranim prikupljanjem i završeni radovi na rekonstrukciji gradske deponije“ – ovaj sektorski cilj se također djelomično ostvaruje, i to kroz implementaciju projekata:

1. „Sanacija divljih deponija na području općine“ – izvršena sanacija divljih deponija na 3 lokaliteta, instalirani kontejneri od 5 m³, zasađene sadnice i postavljene table upozorenja. Projekt se realizuje predviđenom dinamikom.

Realizacijom ovih projekata 80 % stanovništva je obuhvaćeno organizovanim prikupljanjem otpada, dok je 50 % stanovništva je pokriveno selektiranjem otpada. Općina Jablanica predvidjela je subvenciju JKP „Jablanica“ d.d. u stečaju za odvoz smeća iz ruralnih područja.

Dio sektorskog cilja koji se odnosi na radove na rekonstrukciji gradske deponije ne odvija se planiranom dinamikom iz razlog što su za realizaciju istog planirana eksterna sredstva koja bi bila obezbjeđena putem javnih poziva. Do sada nije bilo javnih poziva na koje bi Općina Jablanica mogla aplicirati za ovaj projekat.

Sektorski cilj 4: „Do kraja 2018. godine unaprijeđen nivo javnog zdravlja, energetske efikasnosti, svijesti o zaštiti vode, tla i vazduha, te jačati kapacitete službi za zaštitu od nepogoda“ –

1. „Utopljanje javnih objekata – škole, dom zdravlja“, - u 2016. godini nastavljene su aktivnosti na utopljanju javnih objekata. U OŠ Suljo Čilić u Jablanici izvršeni radovi na rekonstrukciji dijela centralnog grijanja. U Srednjoj školi izvršena zamjena dijela prozora, dok su, u okviru realizacije projekta energetske efikasnosti u javnim ustanovama, u JU Dom zdravlja Jablanica izvedeni radovi na izradi toplinske izolacije, sanacije krovnog pokrivača i rekonstrukciji grajanja.

2. "Zamjena rasvjetnih tijela na mreži javne rasvjete – uže urbano područje i proširenje mreže" U 2016. godini instalirano 113 novih rasvjetnih tijela. Uspješno je aplicirano na interregionalni projekat IRENE (Interregionalna Obnovljiva i Energetski učinkovita mreža). Projekat je odobren, njegova realizacija bi trebala uslijediti u toku 2017. godine. Vrijednost projekta je 55.000,00 €. U okviru projekta planirana je zamjena postojećih rasvjetnih tijela javne rasvjete novim LED svjetiljkama u užem gradskom području.
3. „Uređenje gradskog parka“ – U 2016. godini izvedeni radovi na izgradnji ogradnog zida uz istočnu granicu parka.

Sektorski cilj je djelimično ostvaren.

Međutim, projekti koji su implementirani u 2016. godini u nekim sektorima, naročito društva, ne doprinose u većoj mjeri ostvarenju postavljenih strateških ciljeva iz razloga da su definirani priprojektni i drugi indikatori često teško mjerljivi, to je teško i sam progres prikazati na kvantitativan, odnosno mjerljiv način. Predlaže se da se u narednom periodu razmotri mogućnost redefiniranja postavljenih indikatora.

3.4. Vertikalna i horizontalna usklađenost i međusobni utjecaj sektorskih projekata

Budžet općine Jablanica za 2016. godinu iznosi **8.997.500,00** konvertibilnih maraka. S obzirom da iz vlastitih sredstava nismo u mogućnosti financirati određene projekte, koji bi pomogli razvoju lokalne zajednice, za njihovu realizaciju planirana su finansijska sredstva iz drugih izvora.

Implementacija projekata definisanih u strategiji razvoja koje se financiraju iz drugih izvora uslovljena je u najvećoj mjeri osiguranjem finansijskih sredstava iz eksternih izvora, bilo sa viših nivoa vlasti ili međunarodnih donatora i organizacija.

Od ukupne finansijske vrijednosti **svih realizovanih** projekata u 2016. godini, koja iznosi **2.970.781,12 KM**, iz vlastitih sredstava izdvojeno je **2.452.517,51 KM (81 %)**, a iz eksternih izvora **468.263,61 KM (19 %)**.

Iako u toku 2016. godine nisu implementirani svi planirani projekti, ipak dio njih svakako ima u širem smislu i određeni međusektorski utjecaj. To su prije svega projekti:

- Izrada prostorno-planske dokumentacije – predstavlja prvi korak ka izgradnji 2 poslovne zone do 2018 godine. Ovim projektom se doprinijeti ostvarenju cilja - kreirati 300 radnih mjesta do 2018 godine.
- Stipendiranje đaka i studenata –ovim projektom doprinosi se stvaranju obučene radne snage koja će biti konkurentna na tržištu rada posebno zanimanja obrade kamena kako bi se kreiralo 300 radnih mjesta do 2018. god.
- Revitalizacija Srednje škole u Jablanici – zamjenom otvora povećana je energetske efikasnost što predstavlja u sektoru zaštite okliša cilj broj 4.
- Rekonstrukcija otvora MUP-a – zamjenom otvora povećana je energetske efikasnost što predstavlja u sektoru zaštite okliša cilj broj 4.

Tokom 2016. godine implementirano je i 12 projekata koji nisu bili predviđeni u strategiji razvoja Općine Jablanica, ukupne vrijednosti **222.827,42,00 KM**. To su projekti:

1. Podrška sugrađanima (hemodijaliza) za obezbjeđenje medikamenata
2. Podrška novčana sugrađanima za prevoz djece sa autizmom
3. Edukacija o značaju fizičkih aktivnosti u razvoju ličnosti

4. Projekti historijskog nasljeđa, spomen obilježja - sufinansiranje
5. Rekonstrukcija poslovnih prostora u vlasništvu općine
6. Uređenje fasada u gradu
7. Rekonstrukcija prostorija MUP-a
8. Probijanje šumskih puteva u MZ Ostrožac
9. Izrada i revizija projekata
10. Nabavka zemljišta
11. Ostala uređenja zemljišta
12. Unapređenje prateće infrastrukture u dva romska naselja

Ovi projekti su u određenoj mjeri doprinijeli ostvarenju zacrtanih sektorskih ciljeva, prije svega obezbijediti kvalitetnu socijalnu i zdravstvenu zaštitu, te unaprijediti sistem civilne zaštite i sigurnosti građana i unaprijediti nivo javnog zdravlja.

3.5 Institucionalni kapaciteti općinske uprave i saradnja sa bitnim akterima

Generalne nadležnosti za funkcije upravljanja lokalnim razvojem su pozicionirane u okviru Službe za lokalni ekonomski razvoj i investicije, finansije i trezor.

Služba za lokalni ekonomski razvoj i investicije, finansije i trezor počela je sa radom u 2015. godini. Praćenje implementacije projekata i implementacije integrirane strategije razvoja općine se radi korištenjem alata APIS dostavljenog od strane ILDP-a/ UNDP-a.

U Službi za lokalni ekonomski razvoj, investicije, finansije i trezor je uposlen Viši stručni saradnik za razvoj i vođenje centralnog registra koji vodi centralnu bazu podataka i popunjava uz pomoć ostalih službi i brine o redovnom ažuriranju podataka o toku realizacije projekata koje implementiraju sve službe u općini.

U svim službama općine Jablanica su određeni službenici koji su zaduženi za implementaciju projekata i koji će surađivati sa Stručnim savjetnikom za prikupljanje eksternih finansijskih sredstava i pripremu projektnih prijedloga na poslovima praćenja implementacije projekata.

Zadatak ovih službenika je i implementacija strategije razvoja, praćenje, izvještavanje, izrada godišnjih akcionih planova, te ažuriranju strategije, izradi sveobuhvatne baze podataka u svrhu strateškog planiranja, praćenja i ocjenjivanja progressa. Također, ovi službenici će raditi na izradi, implementaciji i upravljanju projektima, praćenje odgovarajućih izvora finansiranja, informisanju lokalnih socio-ekonomskih partnera o izvorima finansiranja, itd.

Implementacijski kapaciteti socio-ekonomskih partnera (NVO/poslovni sektor i drugi akteri) su dobro osposobljeni (naročito vidljivo u kapacitetima omladinskih organizacija), tako da je mogućnost međusobna suradnja i privlačenja dodatnih sredstava za realizaciju strategije razvoja povoljna.

3.5. Osvrt na generalne makroekonomske indikatore

Općina Jablanica spada u red **manjih** općina u Federaciji BiH, kako po teritoriji (**301 km²**) tako i po broju stanovnika (**10580** – Popis iz 2013. godine). Na osnovu stepena razvijenosti razvrstana je u red **srednje razvijenih** općina sa indeksom razvijenosti od 100,9 %.

U 2016 godini programima subvencioniranja zapošljavanja kreirana su 22 nova radna mjesta. Projekti subvencioniranja zapošljavanja su realizovani i predhodnih godina, prije stupanja na snagu strategije. Za projekte subvencioniranja zapošljavanja radnika je potrebno uraditi detaljnu analizu učinka kako na kratkoročnom tako i na dugoročnom obimu posmatranja.

Značajno je istaći da se u okviru postupka certifikacije općina sa povoljnim poslovnim okruženjem (BFC) Općina Jablanica uključila u Projekat RAST kojeg finansira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), a implementira Općina Jablanica i Catholic Relief Services (CRS) u skladu sa Protokolom o saradnji, koji podržava jedinice lokalne samouprave da unaprijeđenjem svoga djelovanja i jačanjem odgovornosti poboljšaju ekonomski razvoj i kvalitet života građana, te je u skladu sa Protokolom o saradnji u obavezi donošenje višegodišnjeg lokalnog akcionog plana zapošljavanja (LAPZ), i je izrada istog u toku.

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

U godišnjem planu implementacije strategije razvoja za 2016. godinu predviđena je implementacija **84** projekta i 4 mjere za čiju realizaciju su u Budžetu Općine Jablanica planirana finansijska sredstva u iznosu od **3.034.700,00 KM**). Planirana je realizacija **6** jednogodišnjih projekta, **78** višegodišnjih projekata, te 4 višegodišnje mjere. Iz plana implementacije za 2016. godinu implementirano je ukupno **56** projekata i 4 mjere, što je **68 %** realizacije u odnosu na ukupan broj projekata i mjera, u vrijednosti od **2.269.509,51 KM** (75 % u odnosu na projektovani finansijski okvir).

U jednogodišnjem akcionom planu za 2016. godinu planirana je i realizacija **13** projekata, koji se ne nalaze u Integralnoj strategiji razvoja općine Jablanica, a za koje su predložena sredstva u budžetu za 2016. godinu. Ovi projekti su činili sastavni dio Operativnog plana implementacije za 2016. godinu. Za realizaciju ovih projekata planirana su finansijska sredstva u iznosu od **366.000,00 KM**. Od planiranih 13 projekata, u toku 2016. godine, realizovano je **11** projekata ukupne vrijednosti **173.008,00 KM**.

Pored ovih projekata u toku 2016. godine implementiran je i projekt „Uređenje putne infrastrukture u dva romska naselja“. Ovaj projekt se ne nalazi u Integralnoj strategiji razvoja općine Jablanica, a nije bio ni dio Operativnog plana implementacije za 2016. godinu. Vrijednost projekta iznosila je **49.819,42 KM**. Realizovan je u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH.

Pored vlastitih finansijskih sredstava, za realizaciju projekata iz plana implementacije, planirana su i finansijska sredstva iz eksternih izvora u iznosu od **200.000,00 KM**. U toku 2016. godine realizovano je **468.263,61 KM** iz eksternih sredstava.

Od ukupne finansijske vrijednosti **svih realizovanih** projekata u 2016. godini, koja iznosi **2.910.781,12 KM**, iz vlastitih sredstava izdvojeno je **2.442.517,51 KM (81 %)**, a iz eksternih izvora **468.263,61 KM (19 %)**.

U domenu zapažanja o ostvarenom kvalitetu sistemskog upravljanja razvojem bitno je naglasiti:

- plan implementacije za period 2016-2018. godinu pripremljen u skladu sa kalendarom aktivnosti (te je korišten kao jedan od osnovnih ulaznih dokumenata tokom izrade općinskog budžeta i ostalih programskih dokumenata);

- godišnji planovi rada službi/odjeljenja su pripremljeni u skladu sa kalendarom aktivnosti. Izvještaji o realizaciji planova službi/odjeljenja su redovno razmatrani i korišteni za pripremu korektivnih mjera;
- u pogledu izgradnje mehanizama saradnje sa privatnim sektorom nije postignut značajan napredak. U domenu jačanja javno-privatnog dijaloga nije ostvareno aktivno uključivanje privatnog sektora u implementaciju projekata ekonomskog razvoja

U narednom planskom ciklusu posebnu pažnju je potrebno posvetiti:

- izraditi Plan implementacije za narednu godinu na realnijim osnovama u skladu sa implementacijskim kapacitetima lokalne uprave, imajući pri tome na umu obim implementacije iz prethodnog planskog perioda;
- Unaprijediti koordinaciju prilikom izrade plana implementacije baziranu na prethodnim izvještajima i preporukama;
- Uspostaviti adekvatan sistem praćenja implementacije projekata i izvještavanja;
- Unaprijediti saradnju sa privrednim sektorom s ciljem praćenja, mjerenja i vrednovanja uticaja investicija poslovnog sektora na implementaciju strategije;
- Korigovati budžete pojedinih projektnih prijedloga u Planu implementacije kako bi razlika između projektovanog i ostvarenog budžeta bila što manja;
- Identificirati prioritete u okviru plana implementacije;
- izvršiti izmjenu dijela projektnih indikatora kako bi se omogućilo mjerenje stupnja implementacije Plana;

5. ANEKSI

- Plan implementacije za 2016. godinu

- Okvirni plan implementacije za period 2016. -2018. godina

- Pregled ostvarenja godišnjeg plana implementacije strategije razvoja za 2016. Godinu

OBRAĐIVAČ:

Služba za lokalni ekonomski razvoj i investicije,
finansije i trezor

PREDLAGAČ:

Općinski načelnik